

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacræ Congregationis Indicis Consultoris,
Nvnc Electi Episcopi Vgentini, Tractatvs De Canonicis, Et
Dignitatibvs, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

19 Canonici Ecclesiarum Cathedralium an dicantur habere Dignitatem, & poßint à Sede Apost. dari delegati, seu in Conseruatores eligi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

cip. *Aliàs à felicio sub die 3. Augusti 1622.* commissa earum executione quibusvis locorum Ordinariis in Regnis Hispaniarum existentibus quoties pro parte alicuius ex Clero seculari fuerint requisiti, &c. De Iure etiam communi Clerici seculares præcedunt Regularibus *cap. alia est, cap. legi epistolam 16. q. 1. Felin. in rub. de maior. & obed. n. 5. Homobon. de Bonis de statibus humana vita p. 1. cap. 22. in princip. Salgado de protect. Regia p. 2. cap. 9. numero 37. cum sequent. nouissimè Michael Ferrus in tract. de præcedent. Ecclesiast. quæst. 14. num. 1. ubi reddunt rationem, quia dignior est cætus clericorum, quàm Monachorum.*

- 72 Canonici Collegiatæ non debent in processionibus incedere parati, sicut Canonici Ecclesiæ Cathedralis, eadem S. Congregat. *Rituum in vna Placentina 19. Maji 1607. in aub. 20.*
- 73 Vtrum autem vtriusque Signaturæ Referendarius præcedere debeat Canonico Cathedralis, fuit resolutum à S. Rit. Congreg. in vna Veronen. lun. 1626. his verbis. *Conquestus est R. P. D. Veritas Veronen. vtriusque Signaturæ referendarius de nouo quodam Canonico dictæ Ciuitatis denegante sibi præcedentiam, supplicans responderi quid seruandum. Et Sacra Rituum Congreg. respondit Prælatum extra Ecclesiam præcedere Canonicis. Et iterum orta controuersia circa præcedentiam cum Archipresbytero dictæ Ciuitatis, eadem S. Rituum Congregat. censuit R. P. D. Veritatem non solum Canonicis, sed etiam Archipresbytero, aliisque Dignitatibus, vt supra, præcedere debere, die 4. Iulij 1626. Cætera de præcedentia Referendariorum vide nouissimè apud Mich. Ferrum. in tractat. de præcedent. Ecclesiast. q. 44.*
- 74 Canonici Cathedralis in omnibus, & per omnia sunt præferendi Magistratui seculari quando non est de perpetuis, & maioribus, & Concionator debet ipsos prius salutare quàm Magistratum, S. Congregat. *Rituum in Tirasenen. 3. Octobris 1615. † Et ideo sunt*
- 75 ante Magistratum thurificandi tam in Cathedrali Ecclesia, quàm in aliis, in quibus simul conuenerint, vbi talis est consuetudo, eadem Sacra Congregat. in Narnien. 16. Iulij 1605.

CAPVT XIX.

Canonici Ecclesiarum Cathedralium an dicantur habere dignitatem, & an possint à Sede Apostolica dari delegati, seu in Conservatores eligi?

SUMMARIVM.

- 1 Canonatus Cathedralis secundum latum significationem dici potest Dignitas, propriè tamen talis non est.
- 2 Iurisdictio nulla annexa est Canonici ex Ecclesiastica eius institutione.
- 3 Canonatus non debet ex natura sua prerogatiuam, vt vnus Canonicus alios antecedit.
- 4 Canonici de iure in Conservatores deputari non possunt, secus attentà Constitutione Gregor. XV.
- 5 Canonici possunt esse delegati Pontificis.
- 6 Canonatus obtineri sufficit, vt quis possit esse delegatus Pontificis, tempore commissionis, licet presentationis tempore non obtineatur, vt num. 7.
- 8 Canonici, cui causa committitur per Sedem Apost. si post acceptationem litterarum designat talis esse, potest nihilominus Index esse in illa causa. Iurisdictio non potest per subdelegationem in alterum transferri, quàm qui sit qualificatus similiter de eadem, vel simili Dignitate. ibid.
- 9 Papa si cum minori dispenset, vt sit Canonici in Ecclesia Cathedrali, non ob id censetur cum eo dispensare, vt in ea etate possit esse Index delegatus.
- 10 Canonici Collegiatæ Ecclesiæ, quamvis peritissimus Doctor, delegatus Papa, seu Index synodalis constitui non potest.
- 11 Canonici Ecclesiæ Cathedralis Regularis non datur à Sede Apostol. delegatus nisi ex certa scientia Papa, & numeris seqq.
- 12 Monacho simplici potest causa ex certa scientia à Sede Apostol. committi, seu delegari.
- 13 Impedimenta duo si concurrant, vno sublato alterum remanet.
- 14 Abbatibus, & aliis administrationem plenam habentibus iure communi prohibitum non est, quod iudices esse possint.
- 15 Monachus ex legitima dispensatione factus Canonici Ecclesiæ Cathedralis, secularis non potest esse delegatus Papa. Canonici Monachus in Ecclesia Cathedrali

theatrali seculari ex dispensatione Apostolica ex hoc non videtur dispensatus ad delegationem causarum. ibid.

16 Religiosus Episcopus obtinens à Pontifice licentiam testandi etiam ad opera pia, duplex impedimentum tenetur explicare, alterum se esse Religiosum, alterum se esse Episcopum.

18 Dispensatus simpliciter, ut minori aetate possit habere Prebendam habentem Sacrum Ordinem annexum, non est dispensatus ut possit habere vocem in Capitulo.

19 Canonicus ut possit esse Index delegatus an debeat esse designatus in Conciliis Prouincialibus, vel diocesaniis?

20 Rescriptum delegatorium presentari successori in eadem Dignitate non potest absque noua designatione.

21 Decretum Concilij de committendis causis solis iudicibus synodalibus non est in usu quoad Papam.

QUAMVIS secundum latam significationem Canonici Cathedralis possit dici Dignitas, per ea quae arg. text. in c. quamuis, de prebend. l. 6. resoluunt Ludouic. Gom. in c. statutum, à n. 24. de rescript. in 6. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 1. num. 39. Steph. decis. 443. num. 6. Adrian. Negufant. in synua respons. quest. 481. num. 14. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 2. quest. 1. num. 102. Grillenzon. conf. 50. num. 113. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 105. num. 2. in 1. edit. aliàs resolut. 90. num. 2. in 2. edit. post. Achil. decis. 1. num. 6. de rescript. latè & nouissimè Theodos. de Rubeis singular. Rota tom. 2. p. 4. de praecedentis Protonotariorum, num. 36. cum seqq. pag. 489. in fine, & pag. 490. Lotter. de re benefic. lib. 3. q. 5. num. 10. Valenzuel. in iustificatione. instituta, & defensione monitorij Pauli V. p. 4. num. 25. Proprie tamen, & stricto modo loquendo talis non est, ut potè quia illi annexa ex Ecclesiastica Canonici institutione nulla iurisdictio est, nec ex natura sua habet prerogatiuam illam, ut vnus Canonicus alios antecedit, Felin. in cap. pastoralis, n. 12. de offic. deleg. Feder. de Senis conf. 80. in fine, Fulu. Pacian. de probation. lib. 2. capite 27. ex num. 101. Card. Tusch. pract. conclus. tom. 1. litt. C, conclus. 31. Azor. institut. moral. parte 2. lib. 3. cap. 11. q. 16. Achil. decis. 1. n. 2. de rescript. Rot. decis. 483. in fin. p. 1. recentissim. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Canonici §. 3. Sebast. Caesar. de Ecclesiast. hierarch. disp. 12. §. 6. n. 25. vbi n. 27. hoc ampliat procedere etiam si Canonicus iurisditionem exerceat, & excommunicationem ferre possit, veluti quando antiquior de Capitulo, uti Archidiaconus facit officium.

Vnde Canonicos in Conseruatores deputari non posse resoluunt gloss. 1. per text. ibi, in c. ult. de offic. deleg. in 6. gloss. verb. Canonici, vers. item scias, in cap. statutum, de rescript. lib. 6. Mandos. de Signatura gratia, tit. conseruatoria, vers. sed quoad Canonicos, Petr. Greg. syntagm. iuris, lib. 47. cap. 22. num. 28. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 1. q. 65. art. 2. Ludouic. Miranda in manuali Prelat. tom. 2. q. 47. art. 2. conclus. 1. Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordin. in exemptos, part. 1. q. 39. num. 5. Ego ipse de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 106. n. 10. Quamuis attenta noua Constitut. Gregorij XV. incip. Sanctissimus, quam ibidem refero, num. 55. hoc illis permittatur, ibi. vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant. Sed aduerte, quod si Regulares voluerint eos in Conseruatores accipere, debent eligere Canonicos singularum diocesum, in quibus monasteria, Conuentus, seu domos Regulares habent, ut censuit S. Cong. Conc. in Rossanen. 15. Aprilis 1528. & in Lancianen. 29. Ianuarij 1633.

Delegati tamen Pontificis possunt esse Canonici, ut expressè probat text. dist. capite statutum, in princip. de rescript. 6. Ludouic. Gom. à num. 24. innouatus per Conc. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 10. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 2. q. 1. numero 102. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resol. 90. num. 3. & 10. in 2. edit. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 2. num. 39. Massob. de Synodo Diocesana cap. 4. dub. 13. numer. 23. cum seqq. secundum Romanam impress. Anton. Fabric. in praxi benefic. tit. de benefic. Cathedr. & colleg. numer. 10. Marc. Anton. Genuens. practica. Eccles. q. 612. nouissimè Stephan. VVeynis ad constitut. 4. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. speciatim innouatas, constit. 1. num. 7. in princip. pag. 11. vbi. Quod ad Cathedralium Ecclesiarum Canonicos attinet, peculiare est quod summus Pont. Bonifacius VIII. & consequenter quoque Synodus Tridentina usdem attribuerit istam Dignitatem, ut tertio loco relati sint inter personas habiles, & idoneas, quibus rectè delegari ac committi possint causa Ecclesiastica iudicanda, dummodo alias sint per aetatem viginti annorum habiles, cap. cum vigesimum, de offic. deleg. quod per se quoque habet peculiarem rationem, quia ut plurimum sint persone honorabiliores, erudite, & qualificate, quibus tunc talia negotia committi possint, adeo ut ex sententia Antonij de Butrio in d. cap. statutum sufficiat esse nudos Canonicos, qui nondum asequuti sint prebendas, quod etiam plenius asruit ibi Ludou. Gom. numer. 28. cum seqq. Equiparantur igitur Canonici Cathedralium Ecclesiarum Dignitatibus quoad delegationes, & largè sumpto vocabulo veniunt appellatione Dignitatum. Nam

& alijs dicuntur Episcoporum coadiutores, consiliarij Senatus, membra, Felin. in cap. pastoralis num. 12. de offic. deleg. tametsi propriè, & restrictiue loquendo, dici debeant in alijs Dignitatem non habere, Piassec. in sua praxi Episcop. p. 2. cap. 4. num. 8. &c.

6 Et sufficit Canonicatum obtineri tempore commissionis, gloss. verb. *Canonicis*, in d. cap. statutum, Paul. de Castro cons. 425. Ad primum, col. 4. Gig. de pension. q. 22. num. 19. Flamin. Paris. d. resign. benef. lib. 4. q. 1. n. 17. Cardin. Tusch. lit. D. Concl. 145. n. 15.

7 Licet presentationis tempore non obtineatur, gloss. d. verb. *Canonicis*, dum ait sufficere Canonicatum, aliamvè Dignitatem obtineri tempore impetrationis illius rescripti Pontificis, quamvis tempore presentationis eius cessauerit iam Dignitas illa, secus si tempore impetrationis non aderat Canonicatus, seu Dignitas; non enim sufficeret eam adesse postea tempore presentationis, cuius glossæ doctrina tripliciter probatur, & primo, quia qualitas iuncta verbo, vel participio est intelligenda secundum verbi vel participij tempus, l. Titius, ff. de testamen. mil. ergo satis est, & requiritur adesse Dignitatem legato tempore commissionis sibi factæ. Secundo, quia capacitas in ipso commissionis initio spectanda est, c. si eo tempore, de rescript. in 6. Tertio, quia per commissionem personalem factam illi, qui tempore impetrationis rescripti Dignitate præditus erat, commissio quoad actum delegandi fuit consummata; non ergo vitanda est, licet ad eum casum resveniat, nempe cessationem Dignitatis, seu Canonicatus; à quo incipere nequirit commissio. Et ideo eam glossæ doctrinam amplectuntur Monach. cod. cap. statutum, in princ. num. 7. Ioan. Andr. n. 17. & 18. Archid. num. 3. vers. quid si causa, Anch. num. 5. q. 4. Domin. n. 8. Franc. etiam, n. 8. Tiraq. in tract. Cessante causa, limit. 4. n. 4. Massob. d. dub. 13. num. 48. optimè Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 27. n. 28. vbi eam intelligit quando commissio fuit personalis, nam quando est realis, nec requiritur, nec sufficit tempore impetrationis rescripti adesse Dignitatem, sed amplius requiritur, ut toto delegationis tempore perseveret in ea Dignitate; nam quocunque temporis puncto cessat Dignitas, transit commissio ad successorem in Dignitate.

8 Quare ex dictis inferunt Doctores Canonicum, cui causa committitur per Sedem Apostolicam, si post acceptionem litterarum designat talis esse, posse nihilominus iudicem esse in illa causa, eamque terminare quando non est nominata, vel electa industria personæ, nisi assumpserit qualitatem repugnantem, ita auctoritate gloss. d. verb. *Canonicis*, docent Felin. in cap. quoniam Abbas num. 5.

de officio deleg. Tiraq. d. limit. 4. num. 4. Azue. ad Curiam Pisanam l. b. 4. cap. 6. num. 66. & lib. 7. num. 60. tit. 18. lib. 4. nova Recop. Garc. Gironda de privileg. num. 510. cum seqq. Flamin. Paris. d. lib. 1. q. 11. numero 9. & 14. in fine. Ceuall. commun. contra communes quest. 667. num. 10. in fine, Galet. in margarita casuum Conscient. verb. delegatus 3. & verb. renuciare. ult. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 616. in 1. edit. alias resolut. 614. in 2. edit. Sanch. d. disp. 27. num. 25. Squillame d. cap. 4. num. 193. & 194. Marchef. de commiss. p. 1. cap. 6. num. 66. pag. 253. vbi intelligit dummodo non recipiat qualitatem repugnantem quod fiat laicus, cum dari possit casus, quando non erat Sacris initiatus. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 92. Massob. d. dub. 13. n. 49. Matienf. lib. 14. gloss. 1. num. 55. vers. hanc nostram, tit. 4. lib. 5. Recop. Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 351. nouissimè Steph. Veyms d. constit. 1. num. 18. vbi refert fuisse decisum per Sacram Congregat. Concilij die 21. Martij 1587. quod si is, qui tempore designationis, seu commissionis Dignitatem habebat, eam tamen postea resignauit, nihilominus potest de eadem causa adhuc cognoscere, quia sufficit quod ab initio semel fuerit aptus, & capax; eoque casu verè ac propriè accipi possunt verba Concilij Trid. in d. cap. 10. ibi, & alioqui ad id aptus; cum satis apta reperitur persona tali casu, quæ semel apta fuit, etiam si postea desierit apta esse, & non habeat qualitates iuxta Constitutionem Bonificianam requisitas, & num. 20. tenet quod si contingat huiusmodi Dignitatem, seu Canonicum causam sibi per Sedem Apost. commissam alteri subdelegare, prout rectè facere potest, ex text. in cap. super questionum, de offic. deleg. oportebit subdelegandum quoque in Ecclesiastica Dignitate esse constitutum; non enim potest iurisdicchio Apost. per subdelegationem transferri in alium, quam qui sit qualificatus, similiter de eadem, vel simili Dignitate, cum debeat subrogatus sapere conditionem, & qualitatem eius cui subrogatur, & subdelegatus nõ minus sustineat vices Sedis Apost. quam delegatus, ideoque debeat meritis aliqua Dignitate splendere pro decore Sedis Apost. Alexand. cons. 77. incip. in causa num. 5. vol. 2. Ludou. Gom. in d. cap. statum num. 63. Negari interim non potest quin ad vnum aliquem particularem articulum subdelegari rectè possit is, qui Dignitatem non habet, dummodo de cætero sit idoneus, & legalis; puta ad testium examinationem, ad instrumentorum collationem, vel ad alium similem actum; & cum per talem subdelegationem tota iurisdicchio Apost. non transferatur, immo possit talis articulus expediri absque vlla causæ cognitione, non immerito

colerian

tolerantur in exercitio illius etiam simplices clerici, ac personæ priuatæ, quæ nullam habent Dignitatem, vt tenet Stephan. Vveymys citato loco, num. 20.

Coadiutor alicuius Dignitatis, vel Canonici Cathedralis Ecclesiæ non potest esse delegatus Papæ, vel designari iudex synodalis, de quo diximus cap. 29. num. 31.

Verum autem commissio facta Canonico sub nomine Dignitatis transeat ad successorem? Quidam existimant transire, quia licet Canonatus propriè successorè non habeat, cum morte extingatur, attamen ex mente Pontificis bene transfret ad alium, cui Canonatus ille collatus fuerit. Ita Gutier. de matrim. cap. 125. num. 4. Sanch. in simili tract. lib. 8. disp. 27. num. 12. Bonacin. de legib. disp. 1. q. 3. puncto 8. §. 1. n. 14. Garc. de benef. p. 6. c. 2. n. 38. Verum ab horum opinione meritò recedit Squillante de privileg. cleric. c. 4. n. 189. si ea intelligatur de commissione facta Canonico simplici non habenti aliquam Dignitatem, & particularem locum in Capitulo, aut titulum specialem per se subsistentem, & non dependentem ab alio.

9 Si Papa cum minore dispense vt sit Canonicus in Ecclesiâ Cathedrali, non ob id censetur cum eo dispensare, vt in ea ætate possit esse iudex delegatus, sicut bene resoluunt Stephan. Gratian. discept. forens. capite 270. numero 7. Massobr. d. cap. 4. dub. 11. D. Barbosa. in l. cum prator. §. ult. num. 60. ff. de iudic. per ea quæ infra adducemus num. 17. & 18.

10 Collegiatæ Ecclesiæ Canonicus, quamuis peritissimus Doctor, delegatus Papæ, seu iudex synodalis constitui non potest; quia id tantum in Canonicis Ecclesiæ Cathedralis expressum reperitur, vt supra ostendimus: & ideo ita docet Marc. Anton. Genuens. in pract. Eccles. quest. 612. num. 4. & refert sic fuisse responsum à S. Cong. Concilij, Massobr. d. cap. 4. dub. 10. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 5. n. 14. Quamuis contrarium velit Aloyl. Ricc. in d. praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 637. in 1. edit. aliàs resolut. 575. in 2. editione.

11 Quæstio est dubia an Canonicus Ecclesiæ Cathedralis Regularis à Sede Apostolica dari possit delegatus? Non loquimur quando Papa ex certa scientia id facit, quia tunc etiã simplici Monacho potest causa à Sede Apostolica committi, seu delegari, vt colligitur ex text. in cap. cum olim 14. ibi, Abbatibus, & F. Monacho, de privileg. iunctis resolutis per Vanti de nullitatib. tit. ex defectu iurisdictionis deleg. num. 79. Sed dubium versatur quando id Papa facit non habita notitia quòd talis Canonicus esset Regularis? In quo communis tenet commissionem huiusmodi non

valere, vt multis probant Archid. num. 1. in fine, Ioann. Andr. statim in princip. Anch. numero 2. quest. 2. Franc. in princip. num. 5. Domin. num. 3. & Ludou. Gom. num. 32. in d. cap. statutum, Felin. in cap. causam quæ, num. 4. de iudic. Duen. regul. 72. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 270. num. 6. Massobr. d. capite 4. dub. 13. num. 3. Ex pluribus rationibus, eaque præcipua, quia ante d. cap. statutum prohibitum erat Monachis ne iudices esse possint, iuxta text. in cap. de presentium, & ibi glos. verb. defensor. 16. q. 1. iuncto generali tex. in cap. 1. & in cap. clericos, vers. iubemus, ne clerici, vel Monach. quia mortui sunt mundo, & velle non habent, nec nolle, & sine Prælati sui licentia actum aliquem legitimum, aut civilem exercere non possunt, nec consentire electioni, cap. si Religiosus 27. de elect. lib. 6. nec suscipere executoris officium, cap. 2. de testam. eod. lib. aut procuratoris, Clem. Religiosus, de procurator. cum multis aliis, quæ prosequuntur Iacob. de Graff. in aureis decis. par. 1. lib. 3. c. 5. à n. III. & Axor. instit. moral. par. 1. lib. 12. c. 11. † Facit etiam, quia quando concurrunt duæ rationes, quarum vna nocet, altera prodest; ea, quæ nocet, debet præualere, iuxta tex. in l. si quis in gravi, §. ult. cum l. seqq. ff. ad Syllaniam. l. 1. ff. de suspect. tutor. & impedimenta † si 14 duo concurrunt, vno sublato alterum remanere, optimè probat tex. in §. affinitatis, ibi, alia ratione, &c. Instit. de nupt. commendat Valasc. conf. 60. n. 6. & multi citati à Garc. Falcon. regul. 78. n. 2. Licet igitur in Religioso Canonico Cathedralis concurrat ratio Canonatus, quæ potens est, vt ei fieri possit delegatio, cum tamen in eo reperiat altera Monachatus, quæ impedit, hæc attenditur, & præualeat.

Contrariam tamen sententiam tenet Abb. 15 in dict. cap. cum olim, num. 13. & latius in d. cap. causam quæ, num. 9. & in eius sententiam videtur magis inclinare Dec. ibi à num. 4. sequitur Vant. d. tit. ex defectu iurisdictionis delegatæ, numero 82. Fr. Emman. quest. Regular. tom. 2. quest. 124. art. 1. & hanc esse veriolem profiteretur Ludou. Gom. in cap. statutum, num. 32. & sequitur Sanch. in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 13. num. 83. Mouentur auctoritate Clem. 2. de rescript. dum decidit sufficere, vt valeat commissio facta Religioso à Sede Apost. quòd in eo reperiat qualitas, quæ sufficit in clerico seculari, veluti quòd Prior sit Conuentualis, atque ita Dignitatem habeat, iuxta text. in d. cap. statutum; sed Religiosus Canonicus Cathedralis habet Dignitatem, quæ sufficit iuxta eundem tex. ergo etiam illi fieri potest commissio. Et facit, quia Canonicus Cathedralis propter maximam præminentiam latè Dignitatem habere cèsetur,

ferur, vt *sup. in princ. huius cap.* ostendimus.

- 15 Verum à Comuni non esse recedendum existimo, & ad oppositionem Abb. respondetur cum Felin. & aliis pro communi adductis negando in proposito argumentum de Abbatibus, aut Priore Conuentuali ad Canonicum; nam Abbatibus, & aliis administrationem plenam habentibus Iure communi prohibitum non erat, quod iudices esse possint, vt docuit *glos. 1. in d. cap. de præsenti* 16. q. 1. ex ratione, quam reddit, quod alteri subiecti non sint, & consequenter ad Canonicum Regularem, vel alias Monachum, qui iure antiquo prohibitus erat, & superiori subiectus est, sine cuius licentia velle non habet, nec nolle, trahenda non est, vt benè resoluit communis.

Amplia Communē procedere etiam quando talis Monachus esset Canonicus Ecclesiæ Cathedralis secularis ex dispensatione; nam talis dispensatio non videtur posse extendi, vt videatur habitatus ad delegationem causarum, quæ non dicitur esse ex consequentiis necessariis dispensationis. Ita Steph. Gratian. *d. tom. 3. c. 270. n. 7. vbi n. 8.* secus dicit in Prælato Monacho Episcopo.

- 16 Ex quibus colligo Monachum ex legitima dispensatione factum Canonicum Ecclesiæ Cathedralis secularis non posse esse delegatum Papæ, vt meritò tenent Felin. *in d. cap. causam qua, num. 5. Rimi. iun. cons. 403. num. 9. vol. 4.* Quamuis contrarium existimauerint Gambar. *de offic. & potest. Legati à latere, lib. 8. cap. ult. à num. 31. Sanch. d. cap. 13. num. 83. †* quia eorum opinio confunditur, ex dictis supra num. 13. tum etiam, quia Religiosus Episcopus obtinens à Pontifice licentiam testandi etiam ad opera pia, duplex impedimentum tenetur explicare, vt dispensatio legitima sit, alterum se esse Religiosum, alterum se esse Episcopum, quod duplici hoc impedimento ad testandum affectus sit, vt cum eodem Sanch. resolui *de officio Episcopi* 18 *par. 3. alleg. 114. n. 24. †* Tum denique, quia dispensatus simpliciter vt in minori ætate xxj. annorum possit habere Præbendam habentem Sacrum Ordinem annexum, non est dispensatus, vt possit habere vocem in Capitulo, vt post Felin. *in cap. postulasti, num. 11. de rescript.* censuit Rot. *in Senen. Archiepiscopus iteratus 23. Iunij 1606. coram bone mem. Cardinali Lancelloto iun. de quo infra cap. 37. n. 9. latius.*

- 19 Sed remanet vt videamus an Canonicus Cathedralis Ecclesiæ possit esse iudex delegatus causarum ad forum Ecclesiasticū pertinentium modo supra explicato, si non fuerit designatus in singulis Conciliis Prouincialibus, & Diocesanis? In quo dubio negativè respondendum est, quia Concil. Trid. sess.

25. *de reform. cap. 10.* mandauit in singulis Conciliis Prouincialibus, & Diocesanis designari certas aliquot personas, quæ requisitas habeant qualitates, & in Dignitate Ecclesiastica sint constitutæ, iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. *in d. cap. statutum*, & alioquin ad id sint aptæ; quibus de cetero præter Ordinarios locorum causæ spirituales Ecclesiasticæ, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes in partibus delegandæ committantur. Debent autem istæ personæ nominari, seu designari in particulari, & nominatum, itaut non sufficiat illos designari in genere; putà obtinentes Canonicatus Doctores, vel Magistrales, aut alio simili modo. Debetque ea designatio fieri in singulis Conciliis Prouincialibus, aut Diocesanis, idque per Episcopum, ad quem principaliter dictarum personarum nominationem pertinere censuit pridem *S. Congreg. interpretum sacrosancti Concilij Trident.* quamuis tamen id sumendum non sit priuatiuè quoad alios, qui Synodo interesse non debent, quia, teste Nicol. Garc. *de benef. p. 9. cap. 2. n. 353.* etiam alij nominare possunt, quam soli Episcopi. Sic earum quidem personarum nominatio, seu designatio modo prædicto facta debet vterius ex præcepto eiusdem Concilij Trident. per singulos Episcopos ad Romanum Pont. transmitti, vt *in d. cap. 10. vers. quam statim Episcopus.*

Porro si post mortem vel resignationem obtinentis Dignitatem, vel Canonicatum, ac nominati per Synodum, præsentatum fuerit rescriptū delegatorium successorī in eadem Dignitate, absque noua designatione, processus erit nullus ex defectu iurisdictionis, quia forma à Tridentina Synodo præscripta non fuerit obseruata. Et ita in practica obseruatum, & obtentum fuisse in Regia Cancelleria Pinciana in quadam causa Salamantina retulit idem Garc. *d. par. 9. cap. 2. n. 360.* Michael. à Costa *in Lectura cap. quoniam Abbas, de offi. deleg.* quibus locis vterque etiam tradidit per Concilium Trid. ea in parte locum non habere Alexandri Papæ tertij rescriptum, quo voluit successorem in Dignitate succedere in delegatam iurisdictionem, quæ facta est sub nomine Dignitatis, & non personæ nominatum expressè *in d. cap. quoniam Abbas.* Nam defuncto deputato per Synodum non succedit successor in Dignitate, sed is quem Episcopus cum consilio Capituli nominauerit, vsque ad futuram Synodum, vt bene aduertit nouissimè Steph. VVeyms *ad d. constit. 1. num. 13.*

Verum quidem est decretum hoc de committendis causis solis iudicibus synodalibus respectu Papæ in vsu non esse, cum adhuc frequenter ipse committere soleat causas alijs personis

personis in Dignitate ecclesiastica constitutis, quam deputatis in Synodo: sed id verosimiliter ex eo procedit, siue quia sit supra Concilium, siue quod Diocesani Episcopi ex sua parte etiam non curent ad summum Pont. transmitti nominationes, & designationes iudicum à Synodo factas quod tamen iuxta decretum Concilij facere tenentur, & sic Papa ex quadam quasi necessitate iustitiæ administrandæ decretum non obseruat, vt attestantur Garc. d. cap. 2. n. 352. & Stephan. VVeyms ubi supra, n. 14.

CAPVT XX.

Canonici qualiter residere debeant, & non residentes quibus pœnis puniantur?

SVMMARIVM.

- 1 Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones in Cathedralibus, vel Collegiatis obtinentes non possunt vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse.
- 2 Menses tres, quibus Canonici quolibet anno abesse possunt, continere debent x. dies non solum continui, sed etiam interpolati.
- 3 Canonici, in tribus mensibus quolibet anno abesse volentes licentiam ab Episcopo petere non tenentur.
- 4 Episcopi iurisdictio atque arbitrium est statuere quota pars Canonicorum ab Ecclesia quolibet tempore abesse poterit.
- 5 Episcopus edicere potest ne Dignitates, & Canonici sine eius licentia abesse possint.
- 6 Episcopus providere debet ne tres menses, in quibus Canonici quolibet anno abesse possunt, incidat in Natale, aut Pascha Domini, sicut similes maximas solemnitates.
- 7 Coadiutor, & coadiutus possunt abesse tribus mensibus in quolibet anno.
- 8 Canonici si in nouem mensibus anni notabiliter absint, peccant mortaliter.
- 9 Canonici non excusantur à residentia quamuis velint quotidianas distributiones amittere.
- 10 Canonicis nihil prodest quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesia debitis horis inseruiant.
- 11 Dispensare potest Episcopus, vt sua Ecclesia Canonici abesse possint per quatuor menses.
- 12 Canonici si Dominicis, & festiuis diebus de precepto intersint tantum, abesse intelligi. Barbol. de Canon. & Dignitatib.

- gantur ultra tres menses, quamuis sic residere pretextu consuetudinis, aut statuti intendant.
- 13 Canonici non satisfaciunt suo muneri exhibendo suam presentiam in choro nisi psallant.
- 14 Dies ipsi residentia, & seruitij siue continui fuerint, siue interpolati numerandi sunt ad complementum nouem mensium, quibus residere tenentur Canonici in quolibet anno.
- 15 Canonici, Dignitates, aut Portionarij in Cathedralibus, seu Collegiatis Ecclesiis non residentes an, & quibus fructibus priuentur, ostenditur.
- 16 Penarum gradus in Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 12. prescripti necessario seruandi sunt antequam deueniatur ad priuationem, alias nulla erit.
- 17 Episcopi possunt procedere ad priuationem ob non residentiam tamen si illa temporum intervalla non fuerit obseruata.
- 18 Canonicatu vt quis priuetur ob non residentiam debet personaliter citari, & quid se personaliter citari non possit, ostenditur.
- 19 Citatio vna sufficit si personaliter fuerit executi in Canonico contra quem agitur ad priuationem ob non residentiam.
- Appellatio à sententia priuatoria beneficii ob non residentiam, non datur ad effectum suspensionum si lata sit seruato iuris ordine. ibid.
- 20 Penas contra obtinentes Canonicatus, & non residentes potest Episcopus ante sententiam minuire, sed non in totum tollere.
- 21 Pena contra obtinentes Canonicatus, & non residentes non habent locum in Canonico carente Præbenda.

STATVIT Sacrum Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 12. vers. præterea, vt obtinentibus in Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, saluis nihilominus earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt; per quod ita tradunt Nau. conf. 2. alias 1. de cleric. non resid. Sayr. in floribus dec. sub illo tit. dec. 2. Azor. inst. mor. p. 2. lib. 7. c. 3. Nic. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. n. 180. cum seqq. Vgolin. de offic. Episc. cap. 19. in princ. à n. 2. Armend. in addit. ad recop. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. de residentia, rub. an Canonici, vel alij habentes Dignitatem, teneantur residere in suis Ecclesiis, n. 8. cum seqq. Squillante de oblig. clericor. p. 1. à n. 114. Bonac. de horis Can. disp. 2. q. 5. Sanctarel. var. resol. q. 4. n. 19. cum seqq. me citato in hoc loco Loat. de re benef. lib. 3. q. 27. n. 24.